

PRESUDA SUDA

od 16. lipnja 1966. (*)

U predmetu 57/65,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u koji je Sudu uputio Finanzgericht des Saarlandes (Financijski sud Saarlanda) (drugo vijeće) u postupku koji se vodi pred tim sudom između

FIRMA ALFONS LUETTICKE GmbH iz Köln-Deutza, koji zastupa njegov zastupnik *ad litem*, Peter Wendt, Bieberstraße 3, Hamburg 13,

tužitelja,

i

HAUTPZOLLAMT (Glavni ured za carine) SAARLOUIS,

tuženika,

SUD

u sastavu: Ch. L. Hammes, predsjednik, L. Delvaux i W. Strauß, predsjednici vijeća, A. M. Donner (izvjestitelj), A. Trabucchi, R. Lecourt i R. Monaco, suci,

nezavisni odvjetnik: J. Gand,

tajnik: A. Van Houtte,

donosi sljedeću

PRESUDU

1. Prvo i drugo pitanje

Svojim prvim pitanjem, Finanzgericht des Saarlandes (Financijski sud Saarlanda) traži od Suda da odluči ima li članak 95. prvi stavak Ugovora izravne učinke i stvaraju li se njime individualna prava za pojedinca koja nacionalni sudovi moraju uzeti u obzir. Ako je odgovor na prvo pitanje negativan, Finanzgericht (Financijski sud) pita stvaraju li se od 1. siječnja 1962. trećim stavkom istog članka, u vezi s prvim stavkom, gore navedeni učinci i prava.

Ova dva pitanja valja razmatrati zajedno i prije svega razjasniti odnos između navedenih stavaka članka 95.

U članku 95. prvom stavku navodi se, kao opće i trajno pravilo prava Zajednice, da države članice ne uvode nacionalne poreze bilo koje vrste na proizvode drugih država

članica u većoj mjeri od onih koji su uvedeni na slične domaće proizvode. Ovakav sustav, koji se u Ugovoru često koristi kako bi se na temelju nacionalnih pravnih sustava osigurala ravnopravnost državljana unutar Zajednice, predstavlja u fiskalnim pitanjima nužan temelj zajedničkog tržišta. Kako bi se olakšala prilagodba nacionalnih pravnih sustava ovom pravilu, trećim stavkom članka 95. državama članicama se odobrava odgoda opozivanja ili izmjene svih „odredaba koje postoje na datum stupanja Ugovora na snagu, a koje su u suprotnosti s prethodnim pravilima”, do početka druge faze prijelaznog razdoblja, to jest, do 1. siječnja 1962. Dakle, članak 95. sadržava opće pravilo s jednostavnom klauzulom o odgodi u vezi s odredbama koje su postojale kada je on stupio na snagu. Iz navedenog valja zaključiti da istekom navedenog razdoblja ovo opće pravilo bezuvjetno i u cijelosti stupa na snagu.

Pitanja koje je postavio Finanzgericht (Financijski sud) valja razmatrati u kontekstu prethodnih razmatranja.

Prvi stavak članka 95. sadržava zabranu diskriminacije koja predstavlja jasnu i bezuvjetnu obvezu. Osim trećeg stavka, ta obveza u svojoj provedbi ili učincima nije povezana s nikakvim uvjetom poduzimanja bilo kakve mjere, bilo od strane institucija Zajednice ili od strane država članica. Dakle, ova je zabrana potpuna i pravno utemeljena te stoga može imati neposredne učinke na pravne odnose između država članica i osoba koje su pod njihovom nadležnošću. Činjenica da se ovim člankom kao podložne obvezi nediskriminacije navode države članice, ne znači da pojedinci na temelju njega mogu izravno ostvarivati prava.

Što se tiče trećeg stavka članka 95., njime se u stvari državama članicama nameće obveza da „opozovu” ili „izmijene” bilo koje odredbe koje su u suprotnosti s pravilima iz prethodnih stavaka. Međutim, navedena obveza državama članicama ne ostavlja nikakvu slobodu u pogledu datuma do kojeg se ovi postupci moraju izvesti, odnosno do 1. siječnja 1962. Od tog datuma dovoljno je da nacionalni sud u danom slučaju utvrdi da su mjere za provedbu pobijanih nacionalnih pravila bile donesene nakon 1. siječnja 1962., kako bi se prvi stavak mogao u svakom slučaju neposredno primijeniti. Dakle, odredbe trećeg stavka sprečavaju primjenu općeg pravila samo u pogledu provedbenih mjera koje su bile donesene prije 1. siječnja 1962. i koje se temelje na odredbama koje su postojale kada je Ugovor stupio na snagu.

U usmenim i pisanim očitovanjima podnesenim tijekom postupaka, tri su se vlade pozvale na članak 97. u prilog drukčijeg tumačenja članka 95.

Time što državama članicama koje ubiru porez na promet izračunat na temelju kumulativnog višefaznog poreznog sustava dozvoljava da utvrde prosječne stope za proizvode ili skupine proizvoda, navedeni članak predstavlja posebno pravilo za prilagodbu članka 95. koje po svojoj prirodi ne može stvarati neposredne učinke na odnose između država članica i osoba pod njihovom nadležnošću. Ova je okolnost svojstvena članku 97. i ne može ni u kojim okolnostima utjecati na tumačenje članka 95.

Iz prethodnih razmatranja proizlazi da, bez obzira na izuzeće iz trećeg stavka za odredbe koje su vrijedile od stupanja Ugovora na snagu do 1. siječnja 1962., zabrana iz članka 95. ima neposredne učinke i stvara individualna prava za pojedince, koje nacionalni sudovi moraju uzimati u obzir.

2. Treće pitanje

Svojim trećim pitanjem, Finanzgericht (Financijski sud) traži od Suda da odluči ima li „članak 95. prvi i treći stavak Ugovora o EEZ-u u vezi s njegovim člancima 12. i 13. neposredne učinke i stvaraju li se njima individualna prava koja nacionalni sudovi moraju uzeti u obzir”.

Kako se ovo pitanje postavlja samo u slučaju da Sud na prva dva pitanja odgovori negativno, na njega ne treba odgovoriti. Međutim, valja pojasniti da se članci 12. i 13., s jedne strane, i članak 95., s druge strane, ne mogu primjenjivati zajedno na jedan te isti predmet. Davanja s istovrsnim učinkom kao carine, s jedne strane, i nacionalni porezi, s druge strane, uređeni su različitim sustavima. U tom smislu valja napomenuti da davanje namijenjeno za kompenziranje učinka nacionalnog poreza time poprima unutarnju prirodu oporezivanja čiji se učinak njime želi kompenzirati.

Troškovi nastali za vladu Kraljevine Nizozemske, za Komisiju Europske ekonomske zajednice i za vlade Savezne Republike Njemačke i Kraljevine Belgije, koje su Sudu podnijele svoja očitovanja, ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred Finanzgericht des Saarlandes (Financijski sud Saarlanda), na tom je sudu da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

na temelju postupovnih akata,

saslušavši izvješće suca izvjestitelja,

saslušavši očitovanja stranke u glavnom postupku, Komisije Europske ekonomske zajednice i vlade Savezne Republike Njemačke,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika,

uzimajući u obzir članak 12., 13., 95. i 97. Ugovora o Europskoj ekonomskoj zajednici,

uzimajući u obzir Protokol o Statutu Suda Europske ekonomske zajednice,

uzimajući u obzir Poslovnik Suda Europske ekonomske zajednice,

SUD

odlučuje:

- 1. Članak 95. prvi stavak ima neposredne učinke i stvara individualna prava koja nacionalni sudovi moraju štiti.**
- 2. Na temelju članka 95. trećeg stavka, prvi stavak tog članka primjenjuje se na odredbe koje su postojale kada je Ugovor stupio na snagu tek od početka druge faze prijelaznog razdoblja**

i utvrđuje da na Finanzgericht des Saarlandes (Financijski sud Saarlanda) da donese odluku o troškovima u ovom postupku.

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg u 16. lipnja 1966.

[Potpisi]

*Jezik postupka: njemački

RADNI PRIJEVOD